

суперечать один одному, аудитор повинний провести додаткові процедури з метою з'ясування реального стану справ. Якщо є серйозні сумніви із приводу істотного затвердження, аудитор повинний одержати достатні й доречні докази для усунення таких сумнівів. Якщо це не вдається, то він повинний виразити умовно-позитивну думку або відмовитися від вираження думки.

Усі отримані докази обов'язково мають бути задокументовані, тобто відображені в робочих документах аудитора.

Правильність доказів передбачає, що в них мають бути наведені всебічно (формально, арифметично, логічно тощо) перевірені аудитором дані.

Отже, аудиторські докази збирають для підтвердження логічної тези про достовірність (реальність) даних фінансової звітності та обліку. Для отримання цих доказів можна використовувати різні прийоми аудиторського контролю (аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, аналогію і моделювання, абстрагування і конкретизацію, системний аналіз, функціонально-вартісний аналіз). Висновок аудитора, складений на підставі об'єктивної доказової бази щодо будь-якої дії чи події господарюючого суб'єкта, зведе до найменшого ризику користувачів інформації.

Література:

1. Гончарук, Я.А. Аудит: навчальний посібник / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2007. - 443 с.
2. Дорош, Н.І. Аудит: теорія і практика: навчальний посібник / Н. І. Дорош. - К.: Знання, 2006. - 495 с.
3. Пшенична, А.Ж. Аудит: навчальний посібник / А.Ж. Пшенична; Мін-во освіти і науки України, Полтавський ун-т споживчої кооперації України. - К.: ЦУЛ, 2008. - 320 с.

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА

ЛІТВІН О. А.

*Харківський національний технічний університет
сілськогосподарства імені Петра Василенка
Науковий керівник – д.е.н., професор
Краснорудський О. О.*

Сучасний ринковий етап розвитку економіки України висуває високі вимоги до оцінки ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому та в розрізі структурних підрозділів. Всі поточні операції та події в ході діяльності підприємств вимірюються, фіксуються та

перетворюються в певні показники, які в подальшому стають «фундаментом» для прийняття управлінських рішень в майбутньому. Проблемним питанням залишається необхідність вибору із множини показників тих, які здатні сприяти ефективному управлінню.

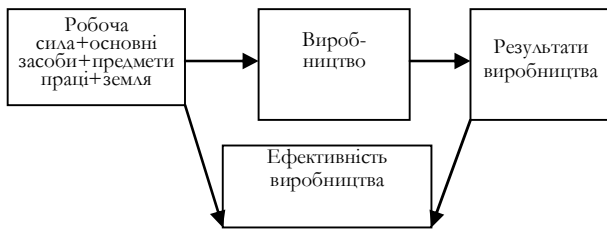
Функціонування будь-якого підприємства (незалежно від видів його діяльності та форм власності) в умовах ринку визначається його здатністю створювати необхідну і достатню величину прибутку. В даному аспекті аналіз прибутку займає провідне місце в системі комплексного аналізу господарської діяльності, оскільки за ним оцінюється ступінь досягнення кінцевої діяльності мети підприємства та його ефективність. Дослідження цієї проблеми є дуже актуальним на сьогоднішній день.

Проблемою аналізу операційної (основної) діяльності підприємства займається ряд провідних вчених-економістів, зокрема Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Л.А. Лахтіонова, М.А. Бомох та багато інших.

Ефективність – це економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсами, причому при вимірюванні ефективності ресурси можуть бути представлені або в певному обсязі за їх первісному (переоціненому) вартістю (застосовувані ресурси), або частиною їх вартості у формі виробничих витрат (виробничо-спожиті ресурси).

Ефективність виробництва – це складне і багатогранне явище. Будь-яке виробництво вимагає органічного поєднання і взаємодії чотирьох факторів – робочої сили, основних засобів, предметів праці і землі. В процесі виробництва здійснюється виробниче споживання вказаних ресурсів з метою отримання певних споживних цінностей, спроможних задовольнити відповідні потреби людей. Отже, будь-яке виробництво передбачає витрати ресурсів і отримання певних результатів. Але дані економічні категорії далеко не завжди є однаковими за величиною. В такому випадку кажуть, що підприємства ведуть виробництво з різною ефективністю [1].

Основні показники ефективності – це обмежений набір параметрів, які використовуються керівництвом для відстеження і діагностики результатів діяльності підприємства. Дані показники повинні відображати найбільш важливу інформацію для подальшого управління підприємством. Звичайно, для підприємств різних галузей і типів у різний час та за неоднакових умов показники ефективності будуть відрізнятися.

Рис. 1. Формування ефективності виробництва

Обсяги реалізації і величина прибутку, рівень рентабельності залежать також від виробничої, постачальницької, збутової і торгівельної діяльності підприємства.

Основними завданнями аналізу доходів діяльності підприємства є:

- систематичний контроль за виконанням планів реалізації продукції і отриманням прибутку;
- визначення впливу як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів на обсяги реалізації продукції і фінансові результати;
- виявлення резервів збільшення обсягів реалізації продукції і суми прибутку;
- оцінка роботи підприємства з використання можливостей збільшення обсягів реалізації продукції, прибутку та рентабельності;
- розробка заходів з використання виявлених резервів.

Суть показника економічної ефективності розкривається через співвідношення між ресурсами та результатами виробництва, за якого отримують вартісні показники ефективності виробництва. Існує три варіанти такого співвідношення:

- 1) ресурси і результати виражені у вартісній формі;
- 2) ресурси виражені у вартісній, а результати – у натуральній формах;
- 3) ресурси виражені у натуральній, а результати – у вартісній формах [2].

Ми вважаємо обґрунтованою точку зору науковців, які зазначають, що не можна абсолютизувати ні один з показників, які використовують для визначення ефективності. Кожний з них має певне смислове навантаження, тому може бути використаний за відповідним цільовим призначенням. Так, валова продукція характеризує ефективність з позиції створення споживної вартості, валовий дохід – оцінює ефективність в аспекті єдності двох сторін процесу виробництва споживання та накопичення, прибуток - ефективність виробництва з погляду інтересів господарств, як виробника споживної вартості.

Таким чином, можна зробити наступний висновок: ефективність виробництва (діяльності)

підприємства – це комплексне поняття, що відбиває кінцеві результати використання ресурсів за певний проміжок часу, головною ознакою якого може бути необхідність досягнення мети виробничо-господарської діяльності підприємства з найменшими витратами суспільної праці або часу.

Успішна реалізація стратегії розвитку підприємства передбачає здійснення результативної, ефективної та конкурентоспроможної господарської діяльності. Проблема підвищення ефективності виробництва та діяльності підприємства в цілому полягає в забезпеченні максимально можливого результату на кожну одиницю затрачених трудових, матеріальних і фінансових ресурсів. Основні чинники підвищення ефективності роботи підприємства полягають в підвищенні його технічного рівня, вдосконаленні управління, організації виробництва і праці, зміні обсягу та структури виробництва, поліпшенні якості природних ресурсів тощо. Лише вмiле використання всієї системи названих чинників може забезпечити достатні темпи зростання ефективності виробництва [3].

Література:

1. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.
2. Гетьман О.О. Економіка підприємства : Навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал.. – [2-ге вид.]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
3. Ковальчук І.В. Економіка підприємства : Навч. посіб. / І.В. Ковальчук. – К. : Знання, 2008. – 697 с.

СИСТЕМА ГНУЧКОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

ЛЮБЧИЧ В. О.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

**Науковий керівник – д.е.н., професор
Васильєв А. Й.**

Результативність господарювання на підприємстві великою мірою залежить від якості чинної системи управління персоналом, під якою розуміють багатовекторну діяльність відповідних відділів підприємства, галузевих органів та органів центральної виконавчої влади, що охоплює низку